

Nr 201.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa pensioner från allmänna indragningsstaten; given Stockholms slott den 15 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—2:o.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

J. B. Johansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Johansson anför:

1:o.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 december 1928 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om pension åt ingenjörbiträdet å styrelsens agrikulturtekniska byrå Carl Arvid Myhrman samt därvid anfört följande.

Myhrman, som vore född den 2 augusti 1861 och som före sin anställning hos lantbruksstyrelsen varit självständig jordbrukare, hade varit anställd hos styrelsen sedan den 10 oktober 1916. Under de första åren inkallades

*Pension åt
ingenjörbiträdet C. A.
Myhrman.*

Myhrman till tjänstgöring endast i mån av behov, och hade anställningen till följd härav icke varit oavbrutet sammanhängande. Sedan den 1 januari 1920 hade dock Myhrman oavbrutet tjänstgjort i styrelsen, och uppginge hans sammanlagda effektiva anställningstid till något över 10 $\frac{1}{2}$ år. Då Myhrman den 2 augusti 1928 fyllde 67 år och således uppnått den ålder, då ordinarie befattningshavare hos styrelsen vore skyldig att avgå från tjänsten, torde man böra räkna med, att hans anställning inom styrelsen efter någon tid upphörde. Vid sådant förhållande hade styrelsen ansett sig böra söka att åt Myhrman utverka pension och finge styrelsen i sådant avseende åberopa följande.

De arbetsuppgifter å agrikulturtekniska byrån, Myhrman hade att utföra, vore dels kontrollering av beräknad kubikmassa, siffergranskning m. m. beträffande till styrelsen med ansökning om statsunderstöd inkomna förslag till torrlägningsföretag; dels utarbetande av vissa tabeller till styrelsens årliga berättelse angående åtgärder för jords torrläggning; dels granskning av lantbruksingenjörernas årsberättelser, dagböcker och resplaner; dels införande i liggare av å byrån uträknade tilläggsbidrag och sammanräkning av vid varje föredragning av styrelsen fastställda belopp; dels förande av för olika ändamål avsedda statistiska längder o. dyl.; dels ock i övrigt å byrån förkommande siffergranskning. Detta arbete, som krävde stor noggrannhet och uppmärksamhet, hade Myhrman städe utfört på ett synnerligen gott, av stor pålitlighet präglad sätt. Lantbruksstyrelsen hölle under sådana förhållanden före, att Myhrman vore värd det erkännande, som beviljandet av en årlig pension skulle innebära.

Myhrman hade, alltsedan gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen trätt i kraft, hänförs till tionde lönegraden, löneklass åtta, av löneplanen för dylika befattningshavare och således åtnjutit en årlig avlöning av 2,988 kronor jämte därå belöpande dyrtidstillägg, som vid tiden för skrivelsens ingivande utginge med 528 kronor för år räknat. Myhrmans sammanlagda avlöningsförmåner utgjorde alltså 3,516 kronor, motsvarande en månatlig avlöning av 293 kronor.

Lantbruksstyrelsen ansåge sig böra föreslå, att den för Myhrman sålunda ifrågasatta pensionen bestämdes till 780 kronor eller samma belopp, som enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen skulle utgå till de i § 3 av nämnda kungörelse angivna under grupp II hänförda löntagare vid armén och marinen. Visserligen uppginge Myhrmans tjänstetid icke till där föreskrivna 15 år, men måste ju å andra sidan hans anställning anses stå något högre än nyssnämnda löntagares, vilka förhållanden syntes i viss mån kunna kompensera varandra.

På grund av vad sålunda anförts hemställde lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att Myhrman måtte från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning hos styrelsen upphörde, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension med 780 kronor för år.

I remissutlåtande i ärendet den 8 januari 1929 erinrar *statskontoret* att, då såsom framginge av lantbruksstyrelsens skrivelse Myhrman redan uppnått 55 års ålder, när han började tagas i anspråk för arbete hos styrelsen, samt hans sammanlagda tjänstgöringstid uppginge till allenast något över tio år, det förefölle statskontoret, som om tillräckliga skäl icke skulle före-

ligga att i detta fall bereda pension av statsmedel. Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl framlägga frågan till riksdagens prövning, ville statskontoret framhålla, att pensionsbeloppet syntes böra avpassas enligt vanliga regler och alltså bestämmas till $\left(\frac{10}{35} \times \frac{2}{3} \times 2,340\right)$ 444 kronor.

I likhet med lantbruksstyrelsen finner jag de i ärendet åberopade omständigheterna tala för, att någon pension av statsmedel beredes Myhrman, vilken under sin 13-åriga anställningstid hos lantbruksstyrelsen fullgjort ett synnerligen gott och i övrigt väl vitsordat arbete. Emot det av statskontoret eventuellt ifrågasatta pensionsbeloppet av 444 kronor har jag intet att erinra.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ingenjörbiträdet hos lantbruksstyrelsen Carl Arvid Myhrman må från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning hos styrelsen upphör, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 444 kronor.

2:o.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 februari 1929 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning om beredande av pension åt extra lantmätaren Fritz Hjalmar Nilsson Frode och därvid anfört följande.

*Pension åt
extra lant-
mätaren F.
Hj. Nilsson
Frode.*

Frode, som vore född den 8 juni 1867, antogs till lantmäterielev den 1 augusti 1902 och konstituerades den 27 maj 1905 till lantmäteriauskultant, vilken benämning å examinerad lantmätare från och med ingången av år 1921 utbyts mot extra lantmätare.

Alltsedan den 3 juni 1905, då Frode första gången förordnades såsom medhjälpare i tjänsten hos lantmätare, hade han oavbrutet varit sysselsatt med utövande av lantmäteriverksamhet, och vore han för närvarande förordnad såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätaren i Göteborgs södra distrikt. Sedan den 27 april 1928 hade Frode emellertid varit tjänstledig på grund av sjukdom, och vore han enligt företett läkarintyg oförmögen till arbete för all framtid.

Frode kunde således räkna sig till godo en tjänstetid av nära 23 år. Av denna tid hade han under omkring 5 år biträtt vid uppläggande av jordregister vid lantmäterikontoret i Göteborgs och Bohus län samt under omkring 1 år utövat självständig verksamhet, dock endast med avseende å vissa förrättningar, som tid efter annan uppdragits åt honom såsom vikarie för den ordinarie förrättningsmannen.

Innan Frode antogs till lantmäterielev, hade han förvärvat avgångsbetyg från tekniska högskolans i Stockholm fackskola för kemisk teknologi, och hade han efter fortsatta studier, delvis förlagda utomlands, varit anställd inom industrien.

Frode hade genom sin iråkade sjukdom hunnit tjänstgöra relativt kort tid inom lantmäteriet, men hela hans verksamhet hade varit väl vitsordad. Att han icke sökt ordinarie distriktslantmätartjänst torde närmast vara att söka däri, att han, till följd av den höga ålder, han redan vid avläggandet

av lantmäteriexamen innehade, icke ansetts hava stora utsikter att vinna dylik befordran.

Intill den 1 januari 1929 hade Frode av statsmedel uppburit ett arvode av 1,500 kronor för år, men hade lantmäteristyrelsen med hänsyn till Frodes långvariga sjukdom ansett sig icke kunna tilldela honom sådant arvode efter nämnda tid, och funne sig styrelsen ej heller kunna meddela honom vidare förordnande inom lantmäteristaten för tiden efter den 1 april 1929, då Frodes nu innehavande förordnande upphörde.

Då de enligt lantmäteritaxan utgående ersättningarna för utförda lantmäteriförrättningar, vilka ersättningar vederbörande sakägare hade att gälda, utgjorde den extra lantmätarens huvudsakliga inkomster och icke kunde anses motsvara de för andra tjänstemän med fast avlöning bestämda tjänstgöringspenningarna, syntes icke endast statsavlöningen utan såväl denna som lantmätarens taxeinkomst av förrättningar böra i pensionshänseende betraktas såsom lön. Frodes tjänsteställning kunde närmast jämföras med extra lantmätarens tjänsteställning, när han vore förordnad såsom assistent å lantmäterikontor eller amanuens hos lantmäteristyrelsen. Såsom assistent skulle Frode uppburit en lön av 4,200 kronor för år och som amanuens något högre belopp för år utom dyrtidstillägg. Till grund för bestämmande av Frodes pension ansåge sig lantmäteristyrelsen därför böra fixera förstnämnda belopp av 4,200 kronor.

Med utgång härifrån borde Frode, därest han varit ordinarie befattningshavare och såsom sådan delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, med tillämpning av grunderna för 1907 års civila pensionslag, varit berättigad till en pension utgörande två tredjedelar av 4,200 kronor eller 2,800 kronor. Då emellertid bestämmelserna i 7 § andra stycket i pensionslagen rörande i 6 § c) i samma lag omnämnda fall här närmast torde böra tillämpas, hade den pension, Frode sålunda skulle erhållit, kommit att utgöras av 75 procent av 2,800 kronor eller 2,100 kronor.

Lantmäteristyrelsen ansåge sig böra erinra därom, att för Frode, som icke erlagt några pensionsavgifter, enligt sedvanlig tillämpning skulle beräknas en ytterligare nedsättning av pensionen. Med hänsyn till den föreslagna pensionens jämförelsevis ringa belopp och i betraktande därav, att å Frodes arvode dyrtidstillägget utgått efter för icke reglerade verk gällande grunder, medan å den ifrågasatta pensionen dyrtidstillägg torde komma att utgå såsom å nyreglerad pension, hölle styrelsen dock före, att denna avkortning av pensionen icke borde beräknas till högre belopp än förslagsvis 300 kronor.

På grund av vad sålunda anförts och då Frode icke varit i tillfälle att genom inträde i civilstatens änke- och pupillkassa eller annan sådan statlig kassa skaffa sig pension, funne sig lantmäteristyrelsen böra hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att bevilja Frode en årlig pension av 1,800 kronor att utgå från och med den 1 januari 1929.

I remissutlåtande den 12 februari 1929 anför *statskontoret* att, då Frode, som vore 61 år gammal och tjänstgjort vid lantmäteriet under 23 år, numera på grund av sjukdom vore oförmögen för framtiden att återupptaga sitt arbete, billigheten syntes bjuda, att någon pension bereddes honom. Med hänsyn till vad lantmäteristyrelsen anförde funne statskontoret icke anledning till erinran vare sig mot det föreslagna pensionsbeloppet eller beträffande vad styrelsen i övrigt förorddat.

Med hänsyn till Frodes långa väl vitsordade tjänstgöring och då Frode icke varit i tillfälle att genom inträde i någon statlig pensionsinrättning bereda sig pension, vill jag tillstyrka lantmäteristyrelsens av statskontoret förordade förslag om beredande åt honom av en årlig pension av 1,800 kronor att utgå från och med den 1 januari 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra lantmätaren Fritz Hjalmar Nilsson Frode må från och med den 1 januari 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,800 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:o—2:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Hugo Nordlander.

